

Т. А. Потієнко

Парафіївка

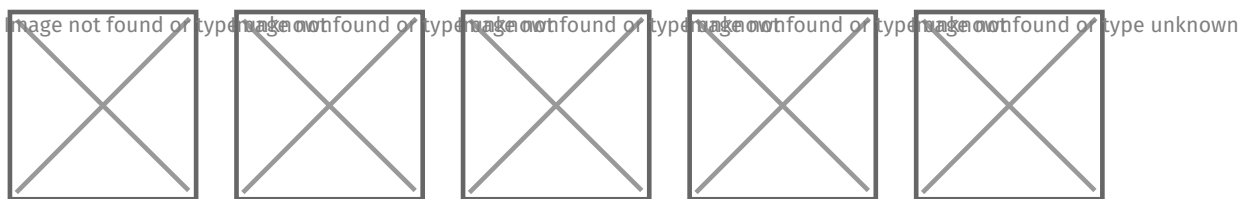
ПАРАФІЇВКА — селище Прилуцького (до липня 2020 — Ічнянського) району Чернігівської області. 2015—20 з Парафіївської селищної (з с-щами Лугове та Софіївка), Бережівської, Іваницької (див. [Іваниця](#); з селами Загін, Зоцівка, Ковтунівка, Купина), Мартинівської (див. [Мартинівка](#); з с. Хаїха), Петрушівської (з с-щами [Качанівка](#) та Шевченка, селами Власівка, Проліски), Тростянецької (з селами Барвінкове, Верескуни) та Юженської (з селами Боярщина, Лисогори) сільських рад утворено Парафіївську селищну громаду (362,9 км²; станом на 1 січня 2022 — 6436 осіб). П. знаходиться за 156 км від Києва, 116 км від обласного центру, 37 км від м. Прилуки та 23 км від залізничної станції Ічня. На території с-ща — каскад ставків, що утворюють верхів'я р. *Смош* (притока *Удаю*, басейн [Дніпра](#)). Площа П. 5,81 км². За переписом населення 2001, проживали 2763 особи; станом на 1 січня 2022 — 2169, на 1 січня 2024 — 2143; переважно українці. Тут діє залізнична станція Качанівка (від 1913).

Назва населеного пункту походить від р. Парафа, що впадала у Смош. Засновано в 1-й половині 17 ст. Перебувало під польською владою. Жителі брали участь у Визвольній війні під проводом Б. Хмельницького. 1648—49 — поселення Ічнянського полку; 1649—1781 — Ічнянської сотні Прилуцького полку. За часів гетьмана І. Мазепи належало Генеральній канцелярії та було в ранговому володінні генерал-осавула І. Ломиковського. 1710 за грамотою Петра I перейшло у власність графа С. Рогузинського; 1778 за розпорядженням Катерини II — графа П. Рум'янцева-Задунайського. 1781—96 — село Чернігівського намісництва; 1796—1802 — Малоросійської, 1802—1925 — Чернігівської губ.; 1781—1923 — Борзнянського пов. 1808—97 П. належала власникам Качанівської садиби. 1846 побудовано цукровий завод (працював до 2009). Тривалий час існувала Парафіївська волость. За судовою реформою 1864 П. стала мировою дільницею. 1885 було 635 дворів, проживали 3792 особи. 1897 П. купив цукрозаводчик П. Харитоненко. Під час воєнних дій 1918—20 влада неодноразово змінювалася. 1919 опір більшовизму чинили повстанці на чолі з отаманом Ангелом. 1923 у складі Конотопської округи з Парафіївської, Фастовецької та Кальчинівської волостей утворено Парафіївський р-н (293,6 квадратних верст, 28 181 мешканець), що в наступному році був ліквідований. Від 1932 — у складі Чернігівської обл. З 11-ти розкуркулених сімей 9 було заслано за межі України. 1932—33 багато жителів померли внаслідок штучного голодомору. Декількох мешканців репресували. Від 15 вересня 1941 до

17 вересня 1943 — під німецькою окупацією. Діяла партизанська група. На фронтах 2-ї світової війни воювали 1400 воїнів-земляків, з них 504 загинули (встановлено пам'ятник). 1960—2024 — смт, від 2024 — с-ще. Мешканці відстоювали європейські цінності під час Помаранчевої революції (2004) та Революції гідності (2013—14), брали участь в антитерористичній операції та операції Об'єднаних сил на Сході України (2014—22), воювали після початку повномасштабного вторгнення військ РФ в Україну (від 24 лютого 2022). Воїни з Парафіївської громади, які загинули в боях з російськими окупантами чи померли від отриманих тяжких травм: Е. Карнаух (2015), О. Крихтенко (2019), С. Бондар, О. Даценко (обидва — 2020), В. Білоус (2021), І. Белей, Д. Бортник, В. Дідович, Є. Загорулько, В. Кірющенко, Ю. Круш, С. Курбаль, В. Миколенко, І. Степашко (усі — 2022), Є. Бойченко, С. Бородавко, С. Виставний, А. Кітов, О. Ковбаса, І. Куда, О. Ковтун, Л. Неговора, М. Полікарпов, С. Прокопець, О. Тарасенко (усі — 2023), Р. Бахтієв, П. Василенко, В. Висотченко, С. Кудлай, В. Мусієнко, М. Носко, С. Панькович, С. Прилепа, С. Ревтюх, В. Ус (усі — 2024), С. Андрійко, Р. Бородій, Р. Марченко, В. Пилипенко, Д. Романенко (усі — 2025).

Нині працюють сільськогосподарські ПрАТ «Кремінь» та «Блок Агросвіт», ТАС «АГРО-ПІВНІЧ», ТОВ «АГРОКІМ». У П. — ліцей, 2 заклади дошкільної освіти; Будинок культури, селищна публічна бібліотека, мистецька школа; лікарська амбулаторія загальної практики сімейної медицини. 1981 у Качанівці на основі палацово-паркового комплексу створено Державний історико-культурний заповідник, 2001 йому надано статус Національного (див. [«Качанівка» Національний історико-культурний заповідник](#)). Здобув популярність Юженський народний художній колектив «Оберіг». Потреби вірян забезпечує Свято-Миколаївська церква (зведено 2020). Серед видатних уродженців — біолог [І. Горницька](#), кібернетик [М. Шура-Бура](#); письменники [М. Ключко](#), [І. Цинковський](#); живописець, письменниця, артистка театру ляльок [О. Данько](#), архітектор [М. Іванюк](#); співаки 18 ст. М. Бугаєвський, К. Юзефович; учасники 2-ї світової війни, Герої Радянського Союзу [К. Андрусенко](#), [В. Хацкевич](#).

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Генеральний опис Лівобережної України 1765—1769 рр.: Показч. населених пунктів. К., 1959;
2. Крицький В. Г. Побачене і Пережите. Ніжин, 2003;

3. Балабай В. І. На землі Ічнянській. Ніжин, 2004;
4. Сенчик О. Парафіївський цукровий завод. Історія. Чг., 2022.

Бібліографічний опис:

Парафіївка / Т. А. Потієнко // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2025. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-890201>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).